

Förtroligt.

P.M.

I dag kl.10-11 sammanträffade jag och försvarsministern med statsminister Ryti på mitt ämbetsrum.

R. tackade för den hjälp Sverige givit Finland och framförde därefter sitt ärende, som var att utverka ytterligare och snabb hjälp. Han gav en kort översikt över den militära situationen, som nu icke inger någon oro. Men förlusterna ha varit stora (inalles 20,000 man stupade, försvunna och sårade) och trupperna få icke tillräcklig vila. Fältmarskalken har organiserat två nya divisioner, av vilka en är klar och den andre blir det om ett par dagar. Men det behövs förstärkning utifrån. Tacksam för de frivilliga, men antalet för litet. Fältmarskalken önskar två divisioner (reducerade, 20,000 man) från Sverige, vilka man tänkte sig kunde tagas ut frivilligt i sammanhållna förband. Vidare önskades en grupp artillerister, varom tidigare talats med försvarsministern, grovt artilleri, kanoner för Långskär och 28,000 gevär.

Beträffande den önskade förstärkningen i manskap framhöll jag, att det icke vore möjligt att göra en sådan uttagning på frivillig väg. Meningarna bland de inkallade voro delade och det har redan anmälts missnöje med värvningsförsöken. Sköld framhöll att ett försök på den antydda vägen skulle kunna skapa öppen motsättning. Jag lovade att pliktskyldigt framföra önskemålet till kollegorna, men framhöll att det låge utanför den ram för hjälp vi valt och att något löfte icke kunde givas. Själv kunde jag ej tillstyrka. Övriga önskemål skulle prövas i första hand av försvarsministern.

Under samtalet berördes också frågan om västmaktshjälp. Beträffande manskap hade t.v. varit fråga endast om 500 frivilliga från England. Men det kunde bli fråga om truppsändningar. Ryti sade sig vara medveten om de faror även ur finsk synpunkt, som voro förenade med hjälp av denna art. Jag framhöll, att uppträdande av västmaktstrupper i Finland sannolikt skulle sätta Tyskland i rörelse och att därvid ingen hänsyn skulle visas Finland.

Jag frågade Ryti om man tagit ställning till det ryska telegrammet. Han svarade att svar höll på att utredigas och troligen kunde lämnas utrikesministern redan i dag. Själv var han mycket reserverad och talade om ryssarnas opålitlighet. Jag påpekade att om man räknade med att Sverige skulle

kunna spela en förmedlande roll låge däri en ytterligare anledning till
aktsamhet i annat avseende.

Stockholm 1 februari 1940

PAH (Per Albin Hansson)

Källa: Riksarkivet. Bihang till HP 1 Af 2-3\1] Fredsförhandlingarna mellan Finland och Sovjetunionen;
December 1939 - mars 1940.

Luottamuksellinen.

Muistio

Tänään klo 10-11 minä ja puolustusministeri tapasimme pääministeri Rytin toimistossani.

R. kiitti Ruotsin Suomelle antamasta avusta ja esitti sitten asiansa, joka oli nopean lisäävun pyytäminen. Hän antoi lyhyen katsauksen sotilaalliseen tilanteeseen, joka ei tällä hetkellä aiheuta huolta. Mutta tappiot ovat olleet suuret (kaikkiaan 20 000 miestä kaatuneina, kadonneina ja haavoittuneina) eivätkä joukot saa riittävästi lepoa. Sotamarsalkka on organisoinut kaksi uutta divisioonaa, joista toinen on valmis ja toinen tulee valmiiksi parin päivän kuluessa. Mutta vahvistuksia tarvitaan ulkopuolelta. Hän on kiitollinen vapaaehtoisista, mutta määrä on liian pieni. Sotamarsalkka toivoo kahta divisioonaa (supistettuna, 20 000 miestä) Ruotsista, jotka arvellaan voitavan irroittaa kootuista yksiköistä vapaaehtoisesti. Lisäksi toivottiin tykkimiesten ryhmää, mistä on aiemmin keskusteltu puolustusministerin kanssa, raskasta tykistöä, tykkeitä Lågskäriin ja 28 000 kivääriä.

Mitä tulee toivottuun miehistön vahvistamiseen, toin esille, että niin suurta leikkausta ei olisi mahdollista tehdä vapaaehtoisuuden pohjalta. Asevelvollisten mielipiteet olisivat jakaantuneita, ja tyytymättömyydestä rekrytointiyrityksiin on jo raportoitu. Sköld huomautti, että yritys toimia ehdotetulla tavalla voisi herättää avointa vastustusta. Lupasin, että esitän pyynnön velvollisuutta tuntien kollegoille, mutta korostin, että se oli valitsemamme avustuskehityksen ulkopuolella eikä mitään lupasta voida antaa. Itse en voi puoltaa sitä. Muut toivomukset käsittelisi ensisijaisesti puolustusministeri.

Keskustelussa kosketeltiin myös kysymystä länsivaltojen avusta.. Miehistön määrän osalta toistaiseksi kysymys on ollut vain 500:sta englantilaisesta vapaaehtoisesta. Mutta kyse voisi olla joukkojen lähettämisestä. Ryti sanoi olevansa tietoinen vaaroista, myös Suomen näkökulmasta, jotka liittyvät tällaiseen apuun. Huomautin, että länsivaltojen joukkojen näkyminen Suomessa todennäköisesti saisi Saksan liikkeelle ja silloin Suomea ei tulla kohtelemaan hienovaraisesti.

Kysyin Rytiltä, oliko venäläiseen sähköeseen otettu kantaa. Hän vastasi,

että vastausta valmistellaan ja se voitaisiin luultavasti antaa ulkoministerille jo tänään. Hän itse oli hyvin varauksellinen ja puhui venäläisten epäluotettavuudesta. Huomautin, että jos Ruotsin odotetaan toimivan välittäjänä, on siinä mielessä olemassa lisäsy varovaisuuteen.

Tukholma, 1. helmikuuta 1940.

PAH (Per Albin Hansson)

Käännös: Pauli Kruhse.